

INTERVIEW AFKE LUCHTENVELD OVER WIJK-GGD

„Ik wil dat jongeren weten dat iemand naar hen omkijkt”

• Johannes Visscher

Waarom trekt een jongere zich terug op zijn zolderkamer? Neemt hij al dagen geen geld op? Verschijnt hij niet meer op zijn werk? Gokt hij volop en gebruikt hij veel drugs?

Om antwoord op dergelijke vragen te krijgen, staat Afke Luchtenveld op de stoep bij jongeren. De sociaal verpleegkundige is wijk-GGD'er bij de gemeente Heerenveen. Ze helpt jongeren met onbegrepen gedrag. Doet een jongere niet open, dan stopt Luchtenveld een visitekaartje in de bus. Met een tekst als: „Ik maak me zorgen om jou en kom volgende week weer.” In de hoop alsnog contact te krijgen. „De aanhouder wint. Ik wil dat jongeren weten dat iemand naar hen omkijkt. Dat ze als mens worden gezien.”

Luchtenveld vindt de „mense-

lijke maat” in haar contact met jongeren van groot belang. „Ik wil niet veroordelend spreken over wat ik zie, voel en ruik. Als een jongere in zijn vuil omkomt, zeg ik niet: „Wat heb je er een bende van gemaakt!” Ik wil weten wat daarachter zit. Wel probeer ik zo nodig te bereiken dat iemand bijvoorbeeld persoonlijke begeleiding krijgt. Of hulp om van een verslaving af te komen. Soms vergezel ik een jongere bij bezoek aan de huisarts.”

Essentieel vindt de wijk-GGD'er een zogeheten „contextuele” benadering. Ze wil bijvoorbeeld weten hoe een jongere omgaat met zijn familie en andersom. „Zo ontwikkelde een twintiger in zijn kinderjaren een trauma. Hij zag toen hoe zijn vader zijn moeder mishandelde. De jongen zette

”
Een jongen zag hoe zijn vader zijn moeder mishandelde. De jongen zette zich tegen alles en iedereen af

Afke Luchtenveld, wijk-GGD'er in Heerenveen

zich tegen alles en iedereen af. Op school en werk liep het niet. Intussen werd hij een soort mantelzorger voor zijn moeder.”
Inmiddels gaat het beter met de jongeman, vertelt Luchtenveld. „Hij heeft werk en heeft een vriendin. Afgesproken is dat hij zijn moeder alleen helpt als zij hem daarom vraagt.”

Ouders

In situaties waarbij jongeren in hun ouderlijk huis voor veel problemen zorgen, probeert ze de helpende hand te bieden, onder meer door met ouders of verzorgers te overleggen. „Soms gebruiken jongeren thuis veel verdovende middelen, slaan ze de boel in elkaar en worden ze zelfs agressief. Dan verergert pappen en nathouden de problemen alleen maar.”

Ze kan dan ouders adviseren om grenzen te stellen. „Dat kan erin resulteren dat er thuis geen plaats meer is voor een jongere. Die leert zo hopelijk dat zijn gedrag wordt afgekeurd. Jongeren laat ik niet los. Zo probeer ik te voorkomen dat iemand dakloos wordt. Intussen is het van belang dat contacten tussen ouders en kind blijven. Zij moeten immers verder met elkaar.”

Het is van belang het vertrouwen van jongeren te winnen, geeft Luchtenveld aan. „Ik geef aan dat ze me mogen appen of bellen.” Ze denkt aan een jonge vrouw met wie ze ongeveer een jaar contact had. „Deze dame had onder meer een drankprobleem en veel schulden. De vrouw had seksuele contacten met verschillende mannen. Verder kon ze moeilijk met haar frustraties omgaan en werd ze snel boos. Zo had ze ruzie met de tandarts. Het contact met haar ouders was minimaal.”

Nadat uithuiszetting dreigde en de vrouw wegens buikklachten in het ziekenhuis was behandeld, kwam ze min of meer tot bezinning, vertelt Luchtenveld. „Ze accepteerde bewindvoering en mentorschap. De jonge vrouw kan nu in ieder geval de huur van haar woning betalen. Al maken we ons nog wel zorgen om haar.”

Steeds weer merkt Luchtenveld dat nogal wat jongeren hun draai niet kunnen vinden. „Dat komt mede doordat onze maatschappij zo gehaast en gejaagd is. Iedereen zou maar mee moeten gaan in die race. Maar je ziet dat steeds meer jongeren dat niet lukt. Zo kan er sprake zijn van een licht verstandelijke beperking, of neerslachtigheid. Ook kunnen hun ouders kampen met verschillende problemen.”

Netwerk

Er belandt best veel op het bordje van jongeren, onderstreept ze. „Op je achttiende word je geacht volwassen te zijn. Maar als je op die leeftijd op kamers gaat en dan geen goed of een met zorg belast netwerk hebt, kun je bijvoorbeeld snel schulden krijgen.”

Niet alleen leerkrachten en huisartsen, ook familieleden en andere omstanders zouden zich op „een andere wijze” kunnen bekommeren om jongeren, vindt Luchtenveld. „Kijk wat breder. Stel een jongere bijvoorbeeld de vraag: „Ik hoorde dat je vader ziek is. Dat lijkt me best lastig, hoe ga je daarmee om?” Mijn pleidooi is: houd elkaar een beetje in de gaten.”

Deel 2 in een tweeluik over het werk van wijk-GGD'ers. Deel 1 verscheen afgelopen zaterdag.

”
Soms gebruiken jongeren thuis veel verdovende middelen, slaan ze de boel in elkaar en worden ze zelfs agressief

Afke Luchtenveld, wijk-GGD'er in Heerenveen, helpt jongeren met onbegrepen gedrag. beeld RD, Anton Dommerholt

